

Geografická knihovna a výstavy v letech 2006–2009

V uvedeném období zaměstnanci Geografické knihovny spolupracovali na zabezpečení celkem jedenácti výstav. Výstavy se dočkaly kladného ohlasu nejen od návštěvníků předsálí Geografické knihovny, kde jsou zpravidla expozice umístěny, ale i v dalších institucích, kam byly některé z expozic zapůjčeny.

Zásadní podíl na výstavní činnosti Geografické knihovny měla její ředitelka PhDr. et Mgr. Eva Novotná. Nejenže se autorsky se podílela na více než polovině expozic, ale je i hlavní koordinátorkou a organizátorkou výstavní činnosti knihovny.

Koncem roku se dostalo výstavě „Albertov 1989: 20. výročí Sametové revoluce“ významného ocenění v rámci univerzity, expozice byla 15. prosince duplicitně vystavena ve vstupním prostoru rektorátu v Celetné ulici č. 20.

Přehled výstav

Albertov 1989: 20. výročí Sametové revoluce

17. 11. 2009–11. 1. 2010

Výstava představuje mnoho unikátních dokumentů, které se podařilo získat z archivů Univerzity Karlovy, Přírodovědecké fakulty, ale i ze soukromých sbírek pedagogů a přímých účastníků stávků.

Na expozici spolupracovala Knihovna samizdatové a exilové literatury Libri prohibiti a Knihovna Jána Langoše Ústavu pro výzkum totalitních režimů. Výstava také srovnává pohled nezávislých médií a situační zprávy tajné policie (StB).

Výstava představuje genius loci Albertova a zasazuje revoluční události do širších rámců národních i mezinárodních. Připomíná též život v reálném socialismu a zločiny komunismu.

K výstavě byl připraven ve spolupráci s Krátkým filmem, Originálním videožurnálem a Ústavem pro výzkum totalitních režimů [Filmový festival dokumentů](#), který proběhl 16. 11. 2009 ve Velké geologické posluchárně. Dokumentární filmy a dosud nepublikovaných dokumenty z Archivu bezpečnostních složek věnovaných zániku komunistické totality v Československu.

Autorka: PhDr. Eva Novotná

Venkovy a venkované

16. 9.–11. 11. 2009

Výstava sleduje společenské a ekonomické změny na českém venkově a ve venkovské krajině. Cílem výstavy je upozornit jednak na rozdílné vymezení venkova v Česku a dále na změnu funkce venkova, dotýkající se (nejen) tamních obyvatel. Na jednotlivých panelech výstavy je zdůrazněn probouzející se fenomén venkovanství. Výstava ukazuje změny v organizaci veřejné správy a hodnotí postavení starostů venkovských obcí. Další části sledují změny v zemědělské výrobě a využití prostoru, ve venkovském školství, religiozitě a pohřbívání na venkově. Expozice se věnuje i otázkám kvality lidského a sociálního kapitálu na venkově, rozdílu ve vnímání identity venkova, spolkového života. Výstava upozorňuje na rozdílné předpoklady rozvoje venkovských obcí v Česku a vymezuje typy venkovských regionů – různých „venkovů“.

Autor: RNDr. Radim Perlín

Země očima DPZ

21. 5.–31. 8. 2009

http://ucebny.natur.cuni.cz/gk/img/vystavy/zeme_ocima_dpz/098_06_congo_river_utm33_meris.jpg Výstava „Země očima DPZ“ originálně představuje ve třech okruzích moderní metody a možné využití dálkového průzkumu Země (DPZ).

První přináší netradiční pohledy na známá místa na Zemi.

Těžištěm expozice je druhý okruh, ten popisuje široké **možnosti využití DPZ** pro dokumentaci území a jeho analýzu. Ukazuje možnosti interpretace dosažených výsledků, např. vývoj krajiny srovnáním historických snímků z různých období.

Třetí část představuje **stanici pro příjem družicových obrazových** dat instalovanou v bývalé observatoři Přírodovědecké fakulty UK. Pracoviště kontinuálně přijímá a vyhodnocuje pět typů obrazových dat. Mezi významná a sledovaná témata patří zejména problematika monitoringu živelných katastrof (požáry, cyklony, sesuvy), problematika automatické detekce sněhové pokrývky a analýza meteorologických dat. Tytéž snímky vídají např. diváci televizní předpovědi počasí.

Garantem výstavy připravené Katedrou aplikované geoinformatiky a kartografie Přírodovědecké fakulty UK ve spolupráci s Geografickou knihovnou Přírodovědecké fakulty UK byl Ing. Tomáš Bayer, PhD.

Svět hor: krajina, rizika, procesy

27. 2.–15. 5. 2009

Výstava podhaluje roušku tajemství obestírající horskou krajinu odedávna.

Hory a horská pásma vznikají tektonickými procesy při vrásnění či sopečnou činností; vlastní tvar je pak následek nerovnoměrné eroze v různě odolných horninách.

Naše pohraniční horstva jsou sice na první pohled odlišná od světových velehor, ale i zde nalezneme řadu významných fenoménů (např. stopy po někdejších ledovcích nebo specifické proudění větrů). **Ledovce** jsou výborným ukazatelem **klimatických změn** jak lokálního tak globálního charakteru. Během čtvrtohor došlo na Zemi k celé řadě výrazných **klimatických změn**. Doklady o výskytu ledovců můžeme dodnes nalézt např. v Krkonoších, na Šumavě či v Hrubém Jeseníku.

Do ekvádorských či peruánských And zavede expozice návštěvníky za unikátní vegetací i za projevy přírodních katastrof. Stranou zájmu nezůstaly ani velehory střední Asie.

Expozice je příspěvkem k **Mezinárodnímu roku planety Země (2007–2009)**.

Autory výstavy jsou doc. RNDr. Vít Vilímek, CSc a RNDr. Marek Křížek, Ph.D.

Československo: zmizelý prostor a čas

17. 10. 2008–31. 1. 2009

Výstava je připomínkou **90. výročí** vzniku samostatného **Československa** a podíl geografů na formování jeho hranic.

Představuje veřejnosti běžně nepřístupné, kulturní dědictví mapových sbírek Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze, Historického ústavu Akademie věd ČR a Geografické knihovny PřF UK. Jedná se o originální mapy Československa dokumentující rozšiřování a zmenšování hranic našeho území v závislosti na Mírové konferenci v Paříži (1919–1921).

Výstavu doprovázely vedle historických map i dobové diplomové práce zpracované na téma **československé hranice a dobové publikace**.

Expozice zahrnuje i témata **současného geografického výzkumu** týkajícího se hranic a pohraničí.

Autoři: PhDr. Eva Novotná a kolektiv

Suburbanizace.cz ...bydlím v satelitním městečku.

6. 6.– 30. 9. 2008

Ukázka práce geografů z Přírodovědecké fakulty UK potvrzuje množství problémů souvisejících s novou výstavbou, ale vyvrací také řadu mýtů o životě v satelitních městečkách.

<http://ucebny.natur.cuni.cz/gk/img/vystavy/suburbanizace/suburbanizace2.jpg> Mezi výzkumnými tématy bylo mapování rozmístění a forem bytové výstavby, analýzy migrace z měst do zázemí, sledování životního stylu a každodennosti suburbánních obyvatel, dopady suburbanizace na dopravu, změny využití země a dopady na životní prostředí metropolitních regionů.

Na vernisáži byla pokřtěna publikace Suburbanizace.cz, a byl spuštěn portál www.suburbanizace.cz.

<http://ucebny.natur.cuni.cz/gk/img/vystavy/suburbanizace/suburbanizace3.jpg> Výstava je součástí projektu Suburbánní rozvoj, suburbanizace a urban sprawl v České republice: omezení negativních dopadů na životní prostředí, který je financován Resortním programem Ministerstva životního prostředí.

Autoři: RNDr. Martin Ouředníček, Ph.D. a RNDr. Jana Temelová, Ph.D.

Podoby současné kartografie: z tvorby studentů geografie a kartografie

6. 5.–3. 6. 2008

Výstava představuje výsledky práce studentů, jež vznikaly v předmětech *tematická kartografie, tvorba map a grafický design a DTP v kartografii*.

Mimořádně originální je ovšem část výstavy věnovaná možnostem kreativity v současné kartografické tvorbě. Cílem studentů bylo zpracovat kartografické dílo na základě známého výtvarného stylu 19. či 20. století, případně známou výtvarnou technikou. Součástí expozice byla například fiktivní mapa části Tyrolska z roku 1620 vypálená na dřevěné dýze. Při obdobné výstavě ve Vídni měl tento exponát u návštěvníků veliký ohlas. Zajímavými náměty jsou například i mapa nákupních středisek vyhotovené na nákupní tašce nebo politická mapa světa vystříhaná z různě barevných miniaturních kousků papíru.

Tato výstava je tedy mimo jiné příspěvkem ke **Světovému dni informační společnosti**.

Autor: RNDr. Jan D. Bláha

Sesuvy na Machu Picchu

15. 2.–15. 4. 2008

Expozice představila výsledky výzkumu českých vědců na Machu Picchu. Měření prokázalo, že památka není bezprostředně ohrožen tak, jak předpovídali Japonci. Skalní bloky se na Machu Picchu pohybují v řádech milimetrů ročně (či méně).

Výstava představuje metody, průběh a výsledky měření našich vědců, účastníků prestižního mezinárodního expertního výzkumu UNESCO. Expozice zprostředkovává také základní informace o tajemné historicko-archeologické záhadě Machu Picchu. Kromě fyzické mapy oblasti uvidí i unikátní geologickou mapu Peru z dvacátých let minulého století zapůjčenou ze sbírek Geologické knihovny PřF UK..

Velkoplošné fotografie RNDr. Zdeňka Patzelta, ředitele Správy Národního parku České Švýcarsko, přiblížili romantickou a mystickou atmosféru panenské přírody oblasti.

Expozice je příspěvkem k **Mezinárodnímu roku planety Země (2007-2009)**.

Autorka: Mgr. Eva Novotná

Polární rok: Arktida-Vysoké Sudety-Antarktida

2. 11. 2007–18. 1. 2008

Geografická knihovna PřF UK a Krkonošské muzeem při Správě KRNAP, Vrchlabí a s Česká geologická služba.

Expozice přibližuje realitu polárních krajů, představuje nejdřívější podmínky polárních oblastí a podává chronologické přehledy o dobývání obou pólů s českou účastí. Představuje i novou českou polární stanici na ostrově Jamese Rosse.

Výstava přispívá také popularizaci akce, Mezinárodní polární rok (International Polar Year, IPY) 2007–2008, poukazuje na řetězce globálních souvislostí, na fakt, že tání ledovců, klimatické změny a vše, co se děje na pólech, je důležité z mnoha hledisek i pro Česko.

Výstavu doprovází on-line prezentace (http://ucebny.natur.cuni.cz/gk/vystavy/vystavy-polarniok_online.html) unikátních historických reprodukcí z archivních sbírek Geografické knihovny PřF UK.

Výstava je rovněž příspěvkem k mezinárodnímu roku planety Země (2007–2009).

Autorka: Mgr. Eva Novotná

Druhé bydlení v Česku – chataření a chalupaření v proměnách generací

25. 5.–20. 10. 2007.

Výstava představuje fenomén druhého bydlení, které zahrnuje chataření, chalupaření, rekreační bydlení a všechny sociální jevy s tím spojené. Chataření, jehož kořeny sahají až k trampingu v dobách první republiky, dosáhlo nebývalého rozvoje v normalizační době. Chalupaření se podílelo na záchraně našich venkovských sídel nejen po odsunu obyvatelstva po 2. světové válce, ale i po odlivu venkovského obyvatelstva do měst za prací v 60. až 70. letech. Výstava zachycuje i změny na přelomu tisíciletí, kdy se senioři i mladé rodiny stěhují do chatařských a chalupářských oblastí natrvalo. V horských a podhorských oblastech vznikají netradiční sídliště rekreačních bytů či domků pro domácí i zahraniční klientelu, toužící po aktivním odpočinku v atraktivním prostředí.

Autorky: Dana Fialová a Eva Novotná

Výstava k oslavám 150 let geografie na UK

23. 10.–31. 12. 2006

Geografická knihovna a Geografická sekce PřF UK uspořádala ve dnech 23. 10 do 31. 12. 2006, za podpory Městské části Praha 2, výstavu k oslavám 150 let geografie na UK.

Autor: Mgr. Eva Novotná

Čeští jezuité, cestovatelé a objevitelé

21. 6.–22. 9. 2006

Výstava k 450. výročí příchodu jezuitů do Prahy byla uspořádána Geografická knihovna ve spolupráci s Českou provincií Tovaryšstva Ježíšova, (Societas Iesu) ve dnech 21. 6.–22. 9. 2006.

Autor: Mgr. Eva Novotná

Výstavy k zapůjčení

- Albertov 1989: 20. výročí Sametové revoluce
- Venkovy a venkované
- Země očima DPZ
- Svět hor : krajina, rizika, procesy
- Suburbanizace.cz ... bydlím v satelitním městečku
- Polární rok

- Druhé bydlení v Česku
- Čeští jezuité, cestovatelé a objevitelé.

Informace o provozu či zapůjčení výstav podává PhDr. Eva Novotná (e-mail: novotn48@natur.cuni.cz, telefon: +420 221 95 13 55)

Zápůjčky výstav

V roce 2009 byly realizovány následující zápůjčky:

Albertov 1989: 20. výročí Sametové revoluce

- Rektorát UK v Praze

Svět hor: krajina, rizika, procesy

- Městská knihovna v Třebíči

Země očima DPZ

- Knihovna Jiřího Mahena v Brně
- Krkonošské muzeum Správy KRNAP ve Vrchlabí
- Městská knihovna Vrchlabí

Polární rok: Arktida-Vysoké Sudety-Antarktida

- Městská knihovna v Třebíči
- Knihovna města Police nad Metují

Josef Vacek